

Q V A T V O R E V A N G E L I A , A D V E T V S T I S S I M O R V M
 E X E M P L A R I V M L A T I N O R V M F I D E M , E T A D
 G R A E C A M V E R I T A T E M A B E R A S M O R O T E
 R O D A M O S A C R A E T H E O L O G I A E P R O F E S
 S O R E D I L I G E N T E R R E C O G N I T A .

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ
 ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

EVANGELIVM SECVNDVM
 MATTHAEVM.

ΒΙΒΛΟΣ γινε
 σεις ΙΗΣΟΥ ΧΡΙ
 ΣΤΟΥ, Η ΟΥ ΔΑ
 ΒΙΔ, Η ΟΥ ΑΒΡΑ
 ΑΜ, ΑΒΡΑΑΜ ΕΙ
 ΓΧΥΝΗΣΗΜ Τ ΙΣΑ

ΑΚ. ΙΣΑΑΚ Η, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΙΑΚΩΒ, ΙΑΚΩΒ
 ΔΕ, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΙΟΥΔΑΜ, ΚΑΙ ΤΥΣ ΑΔΕΛ
 ΦΟΥΣ ΑΥΤΟΥ. ΙΟΥΔΑΣ ΔΕ, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΦΑ
 ΡΕΣ, ΟΙ ΤΗΜ ΖΑΡΑ, ΕΚ ΟΥ ΔΑΜΑΡ, ΦΑΡΕΣ ΔΕ,
 ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ Τ ΗΣΩΜ. ΗΣΩΜ ΔΕ, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ
 ΤΗΜ ΑΡΑΜ. ΑΡΑΜ ΔΕ ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΑΜΙ
 ΝΑΔΑΒ. ΑΜΙΝΑΔΑΒ Η, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ Τ ΗΝΑΑ
 ΣΟΜ. ΗΝΑΑΣΟΜ ΔΕ, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ Τ ΗΣΑΛΜΩΜ,
 ΣΑΛΜΩΜ Η, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΒΟΟΣ, ΟΣ ΕΚ ΟΥ ΡΑ
 ΧΑΒ. ΒΟΟΣ Η, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΩΒΕΔ, ΕΚ ΟΥ
 ΡΟΥΘ. ΩΒΕΔ Η, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΙΕΣΣΑ, ΙΕΣΣΑ
 ΔΕ, ΕΓΧΥΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΔΑΒΙΔ ΤΗΜ ΒΑΣΙΛΕΑ
 ΔΑΒΙΔ Η Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΓΕΝΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΣΟ
 ΛΟΜΩΝΑ ΕΚ ΟΥ ΤΩ ΟΥΡΙΟΥ. ΣΟΛΟΜΩΝ ΔΕ,
 ΕΓΕΝΝΗΣΗΜ Τ ΗΡΟΒΟΑΜ. ΗΡΟΒΟΑΜ Η, ΕΓΕΝΝΗΣΗΜ
 ΤΗΜ ΑΒΙΑ. ΑΒΙΑ ΔΕ, ΕΓΕΝΝΗΣΗΜ Τ ΗΑΣΑ. ΑΣΑ
 Η, ΕΓΕΝΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΙΩΣΑΦΑΤ. ΙΩΣΑΦΑΤ Η,
 ΕΓΕΝΝΗΣΗΜ ΤΗΜ ΙΩΡΑΜ. ΙΩΡΑΜ Η, ΕΓΕΝ
 ΝΗΣΗΜ ΤΗΜ
 σεμ τὸμ

Iber generatio
 nis Iesu Christi
 filij David, Filij
 Abrahā, Abra
 ham genuit Isa
 ac. Isaac autē, ge
 nuit Iacob. Ia

cob autē, genuit Iudā, & fratres eius.
 Iudas autē, genuit Phares, & Zarā,
 e Thamar. Phares autē, genuit Es
 rom. Esrom autē, genuit Aram. Arā
 autem, genuit Aminadab. Amina
 dab autē, genuit Naasson. Naasson
 autē, genuit Salmon. Salmon autē,
 genuit Boos, e Rhachab. Boos autē,
 genuit Obed, e Ruth. Obed autē,
 genuit Iesse, Iesse autē, genuit David
 regem. David autē rex, genuit So
 lomonem, ex ea q̄ fuerat uxor Vrie.
 Solomon autem, genuit Roboam.
 Roboam autē, genuit Abiam. Abia
 autem, genuit Asa. Asa autem, ge
 nuit Iosaphat. Iosaphat autem, ge
 nuit Ioram. Ioram autem, genu
 A it Ozia.

σμ τὸν ὀζίαμ. ὀζίας δὲ ἐγέννησεν τὸν ἰωά-
 θαμ. ἰωάθαμ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἄχαζ. ἄχαζ
 δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἔζεκίαμ. ἔζεκίας δὲ, ἐγέννησεν
 τὸν μανασῆ. μανασῆς δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἀμὼμ.
 ἀμὼμ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἰωσίαμ. ἰωσίας δὲ,
 ἐγέννησεν τὸν ἰεχονίαμ, καὶ τοὺς ἀδελφούς
 αὐτοῦ, ἐπὶ ὧν μετοικεσίας βαβυλῶνος, μετὰ
 δὲ πλὴν μετοικεσίαμ βαβυλῶνος, ἰεχονίας ἐ-
 γέννησεν τὸν σαλαθιήλ. σαλαθιήλ δὲ, ἐγέννη-
 σεν τὸν ζοροβάβελ. ζοροβάβελ δὲ, ἐγέννησεν
 τὸν ἀβιούδ. ἀβιούδ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἐλια-
 κίμ. ἐλιακίμ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἄζωρ. ἄζωρ
 δὲ, ἐγέννησεν τὸν σαδώκ. σαδώκ δὲ, ἐγέννη-
 σεν τὸν ἀχίλ. ἀχίλ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἐλιούδ.
 ἐλιούδ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἐλάζαρ. ἐλάζαρ
 δὲ, ἐγέννησεν τὸν ματθάμ. ματθάμ δὲ, ἐγέν-
 νησεν τὸν ἰακώβ. ἰακώβ δὲ, ἐγέννησεν τὸν ἰω-
 σήφ, τὸν ἄνδρα μαρίας, ἧς ἦν ἐγεννήθη Ἰη-
 σοῦς, ὁ λεγόμενος Χριστός. πᾶσαι οὖν αἱ
 γενεαὶ ἀπὸ ἄβραάμ ἕως δαβὶδ γενεαὶ δεκα-
 τέσσαρες. καὶ ἀπὸ δαβὶδ ἕως φιλί μετρίκεισί-
 ας βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ
 φιλί μετρίκεισίας βαβυλῶνος ἕως τῆς Χριστοῦ
 γενεαὶ δεκατέσσαρες.

τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕ-
 τως ἦν, μνησθῆναι ἵνα γινώσκῃς φιλί μητέρα αὐτοῦ
 μαρίας ὅτι ἰωσήφ, πρὶν ἢ συναρθῆναι αὐτοῦς,
 εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.
 ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέ-
 λων αὐτὴν ἁρπάξαι, ἐβουλήθη λά-
 θρα ἀπολύσαι αὐτήν. ταῦτα δὲ αὐτῆς ἐνθυ-
 μασάμενος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐ-
 φάνησεν ὅτι λέγων. ἰωσήφ ἦος. δαβὶδ μή
 φοβηθῆς παρὰ λαβῆναι μαριάντι πλὴν γυναι-
 κά σου, τὸ γινώσκῃς αὐτὴν γεννηθῆναι, ἐκ πνεύμα-
 τὸς ὁσίου ἁγίου. τέξεται δὲ ἡ ὄν, καλεῖσαι
 τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἰησοῦν, αὐτὸς ἔστω σωτήρ
 τοῦ λαοῦ, ὅτι ἁμαρτίων αὐτῆς. τὰς τῶν ὅλων
 γίνουσι, ἵνα πληρωθῆς δὲ ἡμεῖς ὑπὲρ τῆς κυρίας δα-
 βὶδ τῆς προφητῆς

it Ozias. Ozias autem, genuit Ioatham.
 Ioatham autem, genuit Achas. Achas autem,
 genuit Ezechiam. Ezechias autem, genuit Ma-
 nasse. Manasse autem, genuit Amon.
 Amon autem, genuit Iosiam. Iosias autem, ge-
 nuit Iechoniam, & fratres eius in demi-
 gratione in Babylonē. Porro post demi-
 grationē in Babylonē, Iechonias genuit
 Salathiel. Salathiel autem, genuit Zoroba-
 bel. Zorobabel autem, genuit Abiud. Abi-
 ud autem, genuit Eliacim. Eliacim autem, ge-
 nuit Azor. Azor autem, genuit Sadoc. Sa-
 doc autem, genuit Achim. Achim autem, ge-
 nuit Eliud. Eliud autem, genuit Eleazar. Ele-
 azar autem, genuit Matthan. Matthan autem,
 genuit Iacob. Iacob autem, genuit Ioseph,
 maritū Mariæ, ex qua genit⁹ fuit Iesus,
 ille qui dicitur Christus. Vniuersæ itaque
 generationis, ab Abraham usque ad Da-
 uid, generationes quatuordecim, & a
 Dauid usque demigrationem in Babylō-
 nem generationes quatuordecim, & a
 demigratiōe in Babylonē usque ad Chri-
 stum generationes quatuordecim. Chri-
 sti uero natiuitas sic fuit. Cū mater eius
 Maria desponsa esset Ioseph, priusquam
 congressi fuissent, deprehensa est grauida
 e spiritu sancto. Porro Ioseph maritus
 eius, quoniā erat uir iustus, & nolbat illam
 diffamare, uoluit danculū ab ea di-
 uertere. Hæc autem cum in animo per-
 saret, ecce angelus dñi in somnis uisus est
 illi dicēs. Ioseph fili dauid, ne metuas ad-
 iungere tibi Mariā uxore tuā. Nam quod in
 illa cōceptū est, a spū sctō pfectū est.
 Pariet autem filiū, & uocabis nomē eius Ie-
 sum, is enim saluū faciet pplm suū, a pctis
 suis. Porro totū hoc factū est, ut impleret
 id quod dictum fuerat, a dño per
 prophetam

ἔπροφήτευσεν, λέγωντας, ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γα
 ρβήσῃ ἐτεξῆται υἱόν, καὶ καλέσεται τὸ ὄνομα
 αὐτοῦ ἑμμανουὴλ, ὃ ὄζει μεθερμηνεύεται μουρ
 μεδὲ ἡμῶν ὁ θεός. διεγερθεὶς ἡ ἰωσηφ ἀπὸ τοῦ
 ὕπνου ἐποίησεν ὡς προσέταξε μὲν αὐτῷ ὁ ἄγγελ
 ος κυρίου. Ἐὰν ἐλάβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
 Ἐὐκ ἐγέννησεν αὐτῷ, ἕως οὗ ἔτεκεν τὸν
 υἱόν αὐτῆς, τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσεν τὸ
 ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥΝ. τοῦ δὲ ἸΗΣΟΥ γενι
 τῆντες ἐν βηθλεὲμ τῆς ἰουδαίας ἐν ἡμέραις
 ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατο
 λῶν προσήλθον εἰς ἱεροσόλυμα λέγοντες, ὅτι
 ἔβριθον πηθεῖς βασιλεὺς τῆς ἰουδαίας, εἰδοί
 μιν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἄστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ. Ἐκ
 θύμον προσοκνήσασα αὐτοῖς, ἀκύνσας δὲ ἡρώ
 δος ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα ἱεροσόλυ
 μα μετ' αὐτοῦ, καὶ συνασάτων πάντας τοὺς ἀρχι
 κρεῖτας. Ἐγραμματοῖς τοῦ λαοῦ, ἐπιρωθάνει
 παρ' αὐτῆς, ποῦ ὁ ΧΡΙΣΤΟΣ γεννηταί. οἱ δὲ
 ἔπειρα αὐτοῦ ἐν βηθλεὲμ τῆς ἰουδαίας. οὐ
 γὰρ γινώσκοντες αὐτὸν εἶπεν ἡ γῆ ἰουδαίας, ὅτι
 ἐγενήθη μοι ἰσραὴλ, ἐκ σὺ μοι ἐξελύσεται
 ἡ ἡγεμονία, ὅς τις ποιμαίνει τὸν λαόν μου τὸν
 ἰσραὴλ. τότε ἡρώδης λάθρα καλέσας τοὺς
 μάγους, ἠκρίβωσεν παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ
 φαιναμένου ἄστερος, καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς
 βηθλεὲμ εἶπε, ὡς βουθέετε, ἀκριβῶς ζητήσα
 τε καὶ πρὸς τὸν πατριῶν, ἐπεὶ δὲ ἔυρηται, ἀπα
 γράψατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἔλθω προσοκνή
 σω αὐτόν. οἱ δὲ ἀκύνσαντες τὸν βασιλέως ἔπει
 ρήθησαν, καὶ ἰδοὺ ὁ ἄστρον ἔιδον ἐν τῇ ἀνα
 τολῇ προσήγειν αὐτοῦ, ἕως ἔλθω, ἔτι ἐπάνω οὗ
 ἦν τὸ πατριῶν. ἰδόντες δὲ τὸν ἄστέρα, ἐχάσθη
 σάν χαρὰν μεγάλην σφόδρα, καὶ ἐλθόντες
 ἐς τὴν οἰκίαν ἔβρισαν τὸν πατριῶν μετὰ μαρίας
 καὶ μητρὸς αὐτοῦ, Ἐπεσόντες προσοκνήσασα
 αὐτόν, Ἐάνοιξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν,
 προσήνεγκαν αὐτοῦ δῶρα, χρυσόν τε λίβα
 τὸν καὶ

prophetā, loquente. Ecce uirgo erit pre
 gnans, & pariet filiū, & uocabunt nomē
 eius Emanuel, qđ si quis interpretes, so
 nat, nobiscū deus. Excitatus autē Ioseph
 a somno, fecit ut iniunxerat sibi angelus
 domini, & adiunxit sibi uxore suam, &
 nō cognouit eam, donec peperisset filiū
 suū primogenitum, & appellauit nomē
 eius Iesum. Cum autem natus esset Ie
 sus in Bethleē Iudææ, i diebus Herodis
 regis, cece Magi ab oriente accesserunt
 Hierosolymā, dicentes. Vbi est ille, qui
 natus fuit rex Iudææ? uidimus enim illi
 stellam in oriente, & accessimus, ut ado
 remus eū. Auditis autē his Herodes rex,
 turbatus est, & tota Hierosolyma cū il
 lo, & conuocatis oibus pontificibus, &
 scribis ppli, percontat⁹ est eos, ubi Chri
 stus nasceret. At illi dixerunt ei, In Beth
 leem Iudææ. Sic enim scriptum est per
 prophetam. Et tu Bethleem terra Iuda,
 nequaquā minima es inter principes Iu
 da. Ex te mihi egressurus est dux, qui
 reget populum meum Israel. Tum He
 rodes clam accersitis Magis, accurate p
 quisiuit ab illis, quo tēpore stella appa
 ruisset. Et iussis ire in Bethleē, dixit, pfe
 cti illuc, accurate ingrite de puero. Vbi
 uero reperitis, renūtiare mihi, ut & ego
 ueniam & adorem illum. At illi audito
 rege, profecti sunt, & ecce stella quam ui
 derāt in oriēte, pcedebat illos, donec ue
 nisset, ac staret supra locum in quo erat
 puer. Cum autem uidissent stellam, ga
 uisi sunt gaudio magno ualde. Et in
 gressi domū, repererunt puerum, cum
 Maria matre eius, & prostrati adora
 uerunt illum, & apertis thesauris suis,
 obtulerunt illi munera, aurum, & thus,
 A 2 & myr-

II

νομῆ καὶ συμύναμ, Ἐ χρηματιοθέντες κατ' ὄ-
ραρ, μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης
δοδοῦ ἀνεχώρησαν, εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

Ἀναχωρησάτων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος
κυρίου φαίνεται καὶ ὄνας τοῦ ἰωσήφ, λέγων.
Ἐγερθεῖς, ᾤράλαβε τὸ παιδίον Ἐ τὴν μητέρα
αὐτοῦ, καὶ φεύγε εἰς αἴγυπτον, καὶ ἰδοὺ ἐκεί-
τως ἂν εἰπωσοι, μετὰ Ἡρώδης ζητήσῃ τὸ
παιδίον, τοῦ ἀπολέσασα αὐτό. ὃ δὲ ἔγερθὶς
ᾤράλαβε τὸ παιδίον Ἐ τὴν μητέρα αὐτοῦ
συκτῆρ, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς αἴγυπτον, Ἐ ἦν ἐί-
κη, ἕως ὅτι πελοπίης Ἡρώδης, ἵνα πληρωθῆ, τὸ
ῥηθὲρ, ὑπὲρ τοῦ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγον-
τος, ὅτι αἴγυπτον ἐκάλεσα τὸν ἕομό μου. τότε
Ἡρώδης ἰδὼν, ὅτι ζῆν παύχθη τὸν ἔμῶν,
ἐθυμώθη λίαν, Ἐ ἀποσείλας, ἀνῆλθον πάν-
τας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν βηθλεέμ, καὶ ἐν πᾶσι
τοῖς ὄροις αὐτῆς, ἀπὸ βουτουε, καὶ κατωτέ-
ρα, καὶ τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν
μῶν. τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲρ, ὑπὲρ ἰσραήλ
τοῦ προφήτου, λέγοντος, φωνὴ ἦν ῥα μακάριος
ὁ κλαυθμὸς, Ἐ ἡ κλαυθμὸς πολ-
λὸς, ῥαχὴλ κλαίει τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ
ἔθελεν ᾤρακλῆθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί, τελευτή-
σαντες δὲ ἔ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου καὶ
ὄνας φαίνεται τοῦ ἰωσήφ ἐν αἴγυπτι λέ-
γων, Ἐγερθεῖς, ᾤράλαβε τὸ παιδίον, καὶ τὴν
μητέρα αὐτοῦ, Ἐ πορεύε εἰς γῆν ἰσραήλ. τε-
θυήκασι καὶ οἱ ζητῶντες, τὴν ψυχὴν ἔ πα-
δίου, ὃ δὲ ἔγερθὶς, ᾤράλαβε τὸ παιδίον καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν ἰσραήλ. ἀκού-
σας δὲ ὅτι ἀρχάλαος βασιλεύει ἐπὶ τοῦ ἰου-
δαίας, ἀντι Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβή-
θη ἐκεῖ ἀπελθεῖν. χρηματιοθεῖς ἕ κατ' ὄνας,
ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τοῦ γαλιλαίας, καὶ
ἐλθὼν, κατοίκησεν εἰς πόλιν λεγομένην να-
ζαρέθ. ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲρ διὰ τῶν προ-
φητῶν, ὅτι ναζωραῖος κληθήσεται.

Εἰς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, παραγίνετη ἰω-
άννης

& myrrhā. & oraculo admoniti in som-
nis, ne reflecterēt ad Herodē, per aliam
uiam reuerfi sunt in regionem suam. Di-
gressis aut̄ illis, ecce angelus domini ap-
paret in somnis Ioseph dicens, Surge &
assume puerum & matrem illius, & fuge
in Aegyptum, & esto illic, donec dixerō
tibi. Futurum est enim, ut Herodes que-
rat puerum ad perdendū eum. Ille uero
excitat̄, assūpsit puer̄ & matrē eī noctu
& secessit in Aegyptū, & fuit illic usq; ad
obitū Herodis, ut impleret̄ qd̄ dictum
fuerat p̄ prophetā a dño, dicentē. Ex Aegy-
pto uocaui filiū meū. Tū Herodes ubi
uidit sibi illud fuisse a Magis, idignat̄
est uehemēter, ac missis satellitib̄, sustu-
lit oēs pueros qui erant in Bethleē, & in
omnibus confinijis Bethleemiticis, a bi-
matu, & infra, iuxta tempus, quod exa-
cte cognouerat ex magis. Tunc imple-
tum est, quod dictum fuerat ab Hiere-
mia propheta, dicente. Vox in rama au-
dita est, lamentatio, ploratus, & fletus
multus. Rachel plorās filios suos, & no-
luit consolationem admittere, quod nō
sint. Ceterū defuncto Herode, ecce an-
gelus dñi in somnis apparet ioseph in Ae-
gypto. dicens. Surge & assume puerū &
matrē eius, & uade in terrā Israel. Defū-
cti sunt em̄, q̄ q̄rebāt aīam pueri. At ille
surgēs assūpsit puerū & matrē illī, & ue-
nit i terrā Israel. Vex cū audisset Arche-
laum regnare i Iudæa, loco Herodis pa-
tris sui, timuit illuc abire, sed oraculo ad-
monitus in somnis, secessit in partes Ga-
lileæ, ac profectus habitauit in ciuitate,
quæ uocatur Nazareth, ut impleteretur,
qd̄ dictum fuerat per prophetas. Naza-
reus uocabit̄. In diebus illis, accedit Io-

III
annes

ἀννης ὁ βαπτιστῆς κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ φθι
 ἰουδαίας, καὶ λέγων, μετανοεῖτε. ἢ γικεμ γῆ
 ἢ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ἔκ
 θεὸς ὑπὲρ ἡσαίου τὸ προφῆτα λέγοντος, φων
 ἠ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐπιμύσατε πλὴν ὁ
 δὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς ἑβούλας αὐτοῦ.
 αὐτὸς ἦ ἰωάννης, εἶχε μὲν τὸ ἐνδύμα αὐτοῦ, ἀπὸ
 ἑξ ἑσῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην, περι
 πλὴν ὀσφῶν αὐτοῦ, ἢ δὲ ἔροφῆ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες,
 καὶ μέλι ἄγχιον, τὸ τε δίξε πορεύετο πρὸς αὐ
 τὸν ἰεροσόλυμα ἐπάσσα ἢ ἰουδαία, καὶ πᾶ
 σα ἢ πρὶ ἕως τοῦ ἰορδάνου, ἐξ ἡσπίζοντο ἐν
 τῷ ἰορδάνῳ ὑπὸ αὐτοῦ, δίξο μολογόμενοι τὰς
 ἁμαρτίας αὐτοῦ. ἰδὼν δὲ πολλοὺς ἦν φερι
 σαίωμ καὶ σαδδουκαίωμ ἐρχομένους ἐπὶ τὸ
 βάπτισμα αὐτοῦ, εἶπερ αὐτοῖς, γεννήματα
 ἐχιδνῶν τίς ὑπέδιδε μὲν ὑμῖν φυγῆν, ἀπὸ φθι
 μελλῶσθε ὀφθαλμοῖς ποιήσατε ὅπως καρποὺς ἀξί
 οὺς φθι μετανόιας, καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν
 ἑαυτοῖς, πατέρας ἔχομεν τὸν ἄβραάμ. λέγω
 ἔν ὑμῖν, ὅτι δῶατα ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τῶ
 τωμ ἐγεῖραι τέκνα τῷ ἄβραάμ. ἦδη δὲ καὶ
 ἢ ἀξίην πρὸς πλὴν ζήζαμ ἦν δὲ ἐνδρωμ κῆται.
 ἦ ἄρ ὅπως δὲ ἐνδρωμ μὴ πρῶτον κερτὴρ καλὸν,
 ἐκκόπνεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. ἐγὼ μὲν
 βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν, ὁ δὲ ὁ
 πίσω μου ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός με ὄσιν.
 οὗ οὐκ εἰμι ἰκανὸς ταῦτα ὑποδέματα βασάσαι,
 αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ὀδῶν, καὶ πνι
 ρί, οὗ τὸ πῦρ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαρι
 εῖ πλὴν ἁλῶνα αὐτοῦ, καὶ σαυάξει τὸν στήρ αὐ
 τῶ, εἰς πλὴν ἀπθῆκῶν, τὸ ἄχρον, καὶ τακάν
 σὴ πρὶ ἁσέβειω. τότε παρὰ γίνετο ὁ ἰη
 σοῖς ἀπὸ τῆς γαλιλαίας ἐπὶ τὸν ἰορδάνω
 πρὸς τὸν ἰωάννην, ἦ βαπτίδηται ὑπὸ αὐτοῦ,
 ὁ δὲ ἰωάννης, διεκώλυε αὐτόν, λέγων, ἐγὼ
 ἔξωμ ἔχω ὑπὲρ σοῦ βαπτίδηται, καὶ σὺ ἔρχο
 πρὸς με; ἀποκριθεὶς ἦ ὁ ἰησοῖς, εἶπερ πρὸς
 αὐτόν, ἄφευ ἄστυ, οὗτως ἐπὶ πρὸς ἐπομ ὄσιν ἡμῖν,
 πλὴν ἁλῶνα πᾶσαμ δικαιοσύνην, τότε ἀφῆ
 σιμ αὐτόν

annes baptista, p̄dicās in deserto Iudææ
 & dicens. Pœnitent uos. Appropinqua
 uit em̄ regnum cœloꝝ. Hic enim est ille
 de quo dixit p̄pheta, q̄ ait. Vox clamātis
 in deserto, parate uiam dñi, rectas facite
 semitas eius. Ipse uero Ioānes habebat
 indumentum suum ex pilis camelorum
 & zonam pelliceam circum lumbos suos.
 Porro cibus illius erant locustæ &
 mel syluestre. Tunc egressa est ad illum
 hierosolyma, & tota Iudæa, totaq; regio
 undiq; finitima Iordani, & baptizabāt
 in Iordane ab illo, confitentes peccata
 sua. Cum uidisset autem multos ex pha
 risæis & sadducæis, uenientes ad bap̄tis
 mum suum, dixit illis. Progenies uipera
 rum, quis uobis submonstrauit, ut fuge
 retis a uentura ira? Facite igitur fructus
 qui deceant pœnitentiā. Et ne uideami
 ni dicere intra uos ipsos, patrē habemus
 Abraham. Dico enim uobis, quod possit
 deus facere ut ex lapidib; his, filij sur
 gāt ipsi Abrahæ. Iam uero & securis ad
 radicem arborū posita est. Omnis igit
 arbor q̄ non facit fructum bonū, excidi
 tur, & in ignem mittitur. Ego quidē ba
 ptizo uos in aqua, ad pœnitentiā. At ille
 qui post me uenturus est, fortior me est,
 cuius nō sū idoneus, ut calciamenta por
 tem. Ipse uos baptizabit i spū sancto &
 igni, cuius uentilabrū in manu; ipsius, &
 repurgabit areā suā, & congregabat tri
 ticum suū in horreū, paleam aut exuret
 igni inextinguibili. Tunc accedit Iesus
 a Galilæa ad Iordanē ad Ioannē, ut ba
 ptizaret ab illo. At Ioannes phibeat il
 lū dicēs. Mihi op̄ est, ut abs te baptizer,
 & tu uenis ad me. Respōdēs aut Iesus di
 xit ad illū, omitte nūc. Sic em̄ decet nos,
 ut impleamus oēm iusticiā. Tunc omit
 A 3 tit illum

III

σιμ ἀντὸ μ. κολυβὰ πηιδεῖς ὁ ἸΗΣΟΥΣ, ἀνέβη
 ἐκ τοῦ ἁπὸ τοῦ ὕδατος, κολυβὰ ἰδοὺ ἀνεύχθησαν
 αὐτῶ ὁ οὐρανοὶ καὶ ἔβη τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ
 καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἔρχόμενον
 ἐπὶ αὐτὸ μ. κολυβὰ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέ-
 γουσα. Ἐυτὸς ὄζει ὁ ἦός μου ὁ ἀγαπητός,
 ἔν ᾧ ἐδοκίμασα. τότε ὁ ἸΗΣΟΥΣ ἀνέβη
 εἰς πλὴν ἔρημον ὑπὲρ τὴν πνεύματος, περιστε-
 ραῖν ὑπὲρ τὴν διαβολῶν, καὶ ἡμετέρας Τεσσα-
 ράκοντα, καὶ νύκτας Τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπεὶ
 νασεν. καὶ προσελθὼν αὐτῶ ὁ πηράζων, εἶπεν.
 εἰ ἦός εἶ τὴ θεῶν, εἰπέ, ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι
 γένωνται, ὅ ἵ ἀποκριθεὶς, εἶπε. γέγραπται.
 οὐκ ἐστὶ ἄρτος μόνον ζήσεται ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπι-
 παύτι ἐξήματι ἐκποροδομῶν, διὰ σόματος
 διεῖ. τότε ἤραλα μὲν αὐτὸ μ. διὰ βολῶ
 εἰς πλὴν ἀγία πόλι, καὶ ἔσκειν αὐτὸ ἐπὶ τὸ
 πηρύγιον τὴ ἱεροῦ, ἐλέγει αὐτῶ. εἰ ἦός εἶ τοῦ
 διεῖ, βάλτε σταντὸν κάτω. γέγραπται ἔ, ὅτι
 πῆς ἀγγέλοις αὐτῶ ἐντελεῖται πρὸ σου, καὶ ἐπὶ
 χερῶν ἄρτισίμ σε, μή ποτε προσκολληθῆς πρὸς
 λίθον τὸν πόδι σου. εἶπεν αὐτῶ ὁ ἸΗΣΟΥΣ, πά-
 λι μ. γέγραπται. οὐκ ἐκπεράσθης κήριον τὸν
 διεῖ σου. πάλιν ἤραλα μὲν αὐτὸ μ. διὰ
 βολῶ εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν
 αὐτῶ πᾶσας τὰς βασιλείας τὴ κόσμου, καὶ τῆ
 δόξα μ. αὐτῶ, καὶ λέγει αὐτῶ. ταῦτά σοι πᾶν-
 τα δώσω, εἰ μ. πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. τότε
 λέγει αὐτῶ ὁ ἸΗΣΟΥΣ, ὑπάγε ὁ τῶ σῶσα
 τῶν ἄ. γέγραπται ἔ. κήριον τὸν διεῖ σου προ-
 σκυνήσῃς, ἐπὶ αὐτῶ μόνον λατρεύσῃς. τότε ἐ-
 φήσιν αὐτῶ ὁ διὰ βολῶν, καὶ ἰδοὺ ἀγγέλοι
 προσ-
 ἔλθοι καὶ δεικνύουσι αὐτῶ. ἀκῶσας δὲ
 ὁ ἸΗΣΟΥΣ, ὅτι ἰωάννης ἤρα δὸν, ἀνεχώρησεν
 εἰς πλὴν γαλιλαίαν, καὶ κατὰ πᾶσα πλὴν να-
 ζαρέθ, ἐλθὼν κατὰ κήσιν εἰς καπρναοῦμ τῆ
 ἤραλα ἁλάσσιαν, καὶ ὄρισεν ἑβουλάων, καὶ νεφ-
 θαλίμ, ἵνα πληρωθῆ τὸ ἔμθῃ διὰ ἡσαίου τοῦ
 ποροφῆτου λέγοντος. γῆ ἑβουλάων καὶ νεφθα-
 λίμ ὁ διεῖ θαλάσσης, πᾶσα μ. τῆ ἰερδάνου, γα-
 λιλαία

tit illum . Et baptizatus Iesus , ascendit
 protinus ab aqua . Et ecce aperti sunt illi
 caeli , & uidentem spiritum dei descendentem
 tanq̄ columbam , & ueniētem super se .
 Et ecce uox de caelis dicens . Hic est filius
 meus dilectus , in quo mihi bene cōpla-
 citum est . Tunc Iesus subductus fuit in
 desertum a spiritu , ut tentaretur a dia-
 bolo . Et cum ieiunasset dies quadragin-
 ta , ac noctes quadraginta , postea esu-
 rijt . Et cum accessisset ad eū ille qui ten-
 tat , dixit . Si filius es dei , iube ut lapides
 hi panes fiant . At ille respondēs , dixit .
 Scriptum est . Non in pane solo uictu-
 rus est homo , sed in omni uerbo quod
 egreditur per os dei . Tunc assumit illū
 diabolus in sanctam ciuitatem , & statu-
 it eum super pinnaculum templi , & di-
 cit illi . Si filius es dei , mitte te deorsum .
 Nam scriptum est . Angelis suis manda-
 turus est de te , & in manibus tollent te ,
 ne quando impingas in lapidem pedem
 tuum . Dixit illi Iesus , rursus
 scriptum est . Non tentabis dominum
 deum tuum . Rursus assumit illum dia-
 bolus in montem excelsum ualde , & cō-
 monstrat ei oia regna mundi , & gloriā
 illorum , & dicit illi . Haec oia tibi dabo , si
 stratus adoraueris me . Tunc dicit illi Ie-
 sus . Abi post me satana . Scriptū est em̄ .
 Dñm deū tuū adorabis , & illū solū co-
 les . Tūcomittit illū diabolus . Et ecce an-
 geli accedebāt , & ministrabāt ei . Cū au-
 disset autē Iesus , qd̄ Ioānes traditus esset
 secessit in Galileā , & relicta Nazareth , p-
 fectus habitauit in Caparnaū . q̄ est ciui-
 tas maritima , in finib⁹ Zabulon & Ne-
 ptalim , ut ipleret qd̄ dictū fuerat p̄ Esai-
 am pphetā dicētē . Terra Zabulō & Ne-
 ptalim iuxta uia⁹ maris , ultra Iordanē , ga-
 lilaea

λιλαῖα τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθ' ἑμῶν ἐν
 σκοτει, εἶδεν φῶς μέγα, καὶ τῆς καθ' ἑμῶν
 ἐν χῶρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτηλε
 ἐν τῇ καὶ ἀπ' τότε ἤρξατο ὁ ἸΗΣΟΥΣ κη-
 ρύσασθαι καὶ λέγειν, μετ' αὐτοῦ, ἡ γὰρ
 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Περὶ πατέρων ἡ ὁ
 ἸΗΣΟΥΣ παρὰ πλὴν θάλασσαν ἐν γαλιλαί-
 ας, εἶδεν δύο ἀδελφοὺς, σίμωνα τὸν λεγόν-
 τον πέτρον, καὶ ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν
 αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληντρον εἰς πλὴν θά-
 λασσαν, ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς, καὶ λέγει αὐτοῖς,
 δεῦτε ὀπίσω μου καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς
 ἀνθρώπων, οἳ δὲ ἀφέντες ἐυθέως τὰ δίκτυα,
 ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ προσέειπεν, εἶ-
 δεν ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, ἰακώβου τὸν τῷ
 θεοδίδου, καὶ ἰωάννου τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
 ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ θεοδίδου τῷ πατρὶ
 αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν,
 καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς, οἳ δὲ ἐυθέως ἀφέντες
 τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν, ἠκο-
 λούθησαν αὐτῷ, καὶ ὡρῆσεν ὅλην πλὴν
 γαλιλαίαν ὁ ἸΗΣΟΥΣ, διδάσκων ἐν ταῖς
 συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὴν ἐναγι-
 γέλιον ἐν βασιλείας, καὶ δὲ ἀπευθύνων πᾶ-
 σαν νόσον, καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ
 λαῷ, καὶ ἀπηθέτη ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν
 συρίαν, καὶ προσήλυτον αὐτῶν, πάντας τοὺς
 κακῶς ἔχοντας, πικίλας νόσους ἢ βασάνους
 σινοχονδρῶν, ἢ δαίμονιζονδρῶν, ἢ σελι-
 αζονδρῶν, ἢ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευ-
 σεν αὐτούς. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
 πολλοὶ ἀπὸ ἐν γαλιλαίας καὶ δεκαπόλε-
 ως, καὶ ἱεροσολύμων, καὶ ἰουδαίας, καὶ πέ-
 ρου τοῦ ἰορδάνου, ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους,
 ἀνέβη εἰς τὸ ὄρη, καὶ καθίσαντες αὐτοῦ,
 προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἀ-
 νοίξας τὸ σῶμα αὐτοῦ, εἰδὼσκει αὐτούς,
 λέγων, μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι
 αὐτῶν ὁ βασιλεὺς οὐρανῶν, μακάριοι
 οἱ πενήθοντες, ὅτι αὐτῶν παρηλαθήσονται.

Μακάριοι

lilæa gentium, populus qui sedebat in te-
 nebris & umbra mortis, uidit lucem ma-
 gnam, & sedebat in regione & umbra
 mortis, lux orta est eis. Et ex eo tempo-
 re cœpit Iesus prædicare, & dicere, pœni-
 teat uos. Appropinquauit enim regnū
 cœlorum. Ambulans autem Iesus iuxta
 mare Galilææ, uidit duos fratres, Simo-
 nem qui uocatur Petrus, & Andream
 fratrem eius, iacentes rete in mare.
 Nam erant piscatores, & dicit illis. Ve-
 nite post me, & faciam uos piscatores
 hominum. At illi relictis illico retibus
 secuti sunt illum. Et progressus illinc, ui-
 dit alios duos fratres, Iacobum filium
 Zebedæi, & Ioannem fratrem eius, in
 nauī, cum Zebedæo patre suo, facien-
 tes retia sua, & uocauit eos. At illi pro-
 tinus relictā nauī & patre suo, secuti sūt
 eum, Et circumibat totam Galilæam Ie-
 sus docens in synagogis illorum, & præ-
 dicans euangelium regni, & curans om-
 nem morbum, & omnem languorem
 in populo. Et dimanauit fama illius in
 totam Syriam. Et adduxerunt ad illum
 oēs male affectos, uarijs morbis & tor-
 mentis contractos, & dæmoniacos, &
 syderatos, & paralyticos, & sanauit illos
 Et secutæ sunt eum turbæ multæ, a Galī-
 læa ac Decapoli, & Hierosolyma, & Iu-
 dæa, & trans Iordanem.

Cum uidisset autem turbas, a-
 scendit in montem, & cum sedis-
 set accesserunt ad illum discipuli eius,
 & postquam aperuisset os suum, do-
 cebat illos, dicens. Beati pauperes spi-
 ritu, quoniam illorum est regnum ce-
 lorum. Beati qui lugent, quoniam ipsi
 consolationem accipient.

A 4 Beati

μακάριοι οἱ πρᾶξαι, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τῷ δικαιοσύνῃ, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. μακάριοι οἱ ἐλεημονεῖς, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. μακάριοι οἱ καθαροὶ τῆ καρδίας, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. μακάριοι οἱ ἐριβόλοιοι, ὅτι αὐτοὶ ἦοι θεῶ κληθήσονται. μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. μακάριοι ἐσὲς, ὅτι ἂν διψήσωσι ὑμᾶς καὶ διώξωσιν, καὶ ἔπιψωσιν ὡς πονηρὸν ζῆμα κατὰ ἡμῶν. ἄνθρωποι οὐκ ἐκείνην, ἕνεκεν ἐμοῦ. χαίρετε ὁ ἄγαλλοῦ ἄδιδε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὕτως ἐστὶν ἐδίωξαν τοὺς προφήτας, τοὺς περὶ ὑμῶν. ὑμεῖς ἐσὲ τὸ ἄλας τοῦ γῆ. ἐὰν ᾖ τὸ ἄλας μωραθῆ, ἐν τίνι ἀλιθίστη; εἰς οὐδὲν ἰχθυεῖται, εἰ μὴ βληθῆσιν ἐξω, ὅ κατὰ πατέρων ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων. ὑμεῖς ἐσὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐδ' ἄναστη πόλις κρυβῆσθαι ἐκείνω ὅπως κηλυθῆ, οὐδὲ κάσσει λύχνον, καὶ θέασιν αὐτὸν ὑπὲρ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τῷ λυχνίῳ, καὶ λάμπει πάντις ἐν τῇ δικίᾳ. οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἕμπερὸς ἐν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα. ὅτι διδάσκει τὸν πατέρα ὑμῶν, τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, μὴ νομίσητε, ὅτι ἤλθοι κατὰ λῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας, οὐκ ἤλθοι καταλύσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. ἀμὲν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν ᾖ ἐλθὼν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἕως ἂν ᾖ πάντα γῆθη. ὅς ἐστιν ἡ λύση μίαν τῶν ἐπισημῶν τῶν ἔλαχιστον, καὶ διδάξῃ ὑμῶν τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ὅς ἂν ποιήσῃ ἢ διδάξῃ, οὕτως μέγας κληθήσεται, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ἐὰν μὴ περιωσῆσιν ὑμῶν ἢ δικαιοσύνη, ὡς τῶν ἡραματῶν καὶ φαρισαίων, οὐ μὴ ἐσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ἡκούσατε ὅτι ἐξέειπεν τοῖς ἀρχαίοις, οὐ φονεύσατε, ὅς ἂν φονεύσει

Beati mites, quoniam ipsi hæreditatem accipient terræ. Beati qui esuriunt & sitiunt iusticiam, quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati munda corde, quoniam ipsi deum uidebunt. Beati pacifici, quoniam ipsi filii dei uocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter iusticiam, quoniam illorum est regnum celorum. Beati estis, cum probra iecerint in uos homines, & insectati fuerint, & dixerint omne malum uerbum aduersus uos mentientes, propter me. Gaudete & exultate, quoniam merces uestra multa est in caelis. Sic enim persecuti fuerunt prophetas, qui fuerunt ante uos. Vos estis sal terræ. Quod si sal infatuus fuerit, in quo salietur? Ad nihil ualet ultra, nisi ut proiciatur foras, & conculcetur ab hominibus. Vos estis lux mundi. non potest oppidum abscondi supra montem situm, necq; accendunt lucernam & ponunt illam subter modium, sed super candelabrum, & lucet omnibus, qui sunt in domo. Sic luceat lux uestra coram hominibus, ut uideant uestra bona opera, & glorificet patrem uestrum, qui est in caelis. Ne existimetis, quod uenerim ad destruendam legem, sed ad complendam. Amen dico uobis, donec prætereat cælum & terra, iota unum, aut apex, non perit ex lege, quo ad omnia facta fuerint. Quisq; soluerit unum ex mandatis hisce minimis, & docuerit sic homines, minimus uocabitur in regno celorum. Quisquis autem fecerit & docuerit, hic magnus uocabitur in regno celorum. Nisi abundabit uestra iusticia, plus scribarum & pharisæorum, non possitis ingredi in regnum celorum. Audistis quod dictum sit ueteribus, ne occides. Quisq; autem

δ' ἄμ φονεύσει, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. ἐγὼ δὲ
 λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀ/
 δελφῷ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἔνοχου ἔσται τῇ κρίσει, ὅς
 δ' ἄμ ἐπιῆ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ξακά, ἔνο/
 χος ἔσται τῷ σωδραῖω, ὅς δ' ἄμ ἐπιῆ μωρε,
 ἔνοχος ἔσται εἰς πλὴν γέεννα τῶν πυρῶν. ἐὰν
 ὄω προσφέρῃς τὸ δῶρο σου ἐπὶ τὸ θυσιαι/
 στήριον, καὶ ἐκῆ μνησθῆς, ὅτι ὁ ἀδελφός σου
 ἔχει τὶ κατὰ σοῦ, ἄφες ἐκῆ τὸ δῶρό σου
 ἔμπροσθεν τῶν θυσιαστηρίων, καὶ ἴπασε πρῶ/
 τιν, διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου. καὶ τότε
 ἔλθωμ προσφέρει τὸ δῶρό σου. ἴδι εὐνοῶμ
 τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ, ἕως ὅτου εἶ ἔν τῇ ὁ/
 δῶ μετ' αὐτῶ, μή ποτέ σε πῶσῶ ὁ αὐτίδι/
 κος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς σε πῶσῶ τῷ
 ὑπερέτῃ. Ἐἰς φυλακὴν βληθήσῃ, ἀμὴν λέ/
 γω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν. ἕως ἄμ ἀπο/
 δῶς, ἢ μὴ ἔχατομ κοδράντιω. ἠκούσατε, ὅτι
 ἐξῆθη πῆς ἀρχαίοις, οὐ μοιχεύσῃς, ἐγὼ δὲ λέ/
 γω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναικᾶ πρὸς
 τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἢ δὴ ἐμοίχευσεμ αὐτῆ
 ἔν τῇ καρδίᾳ αὐτῆ. εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δε/
 ξιὸς σκανδαλίση σε, ἐξέλε αὐτὸ ἢ βάλῃς ἐκ
 σοῦ. συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἐμ τῶν
 μελῶν σου, ἢ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ
 εἰς γέεννα, ἢ εἰ ἢ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλί/
 ζῇ σε, ἐκκοψομ αὐτὴν ἢ βάλῃς ἐκ σοῦ. συμ/
 φέει γάρ σοι, ἵνα ἀπολητῇ ἐμ τῶν μελῶν σου,
 ἢ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῆ εἰς γέεννα. ἐξ/
 ῆθη δὲ, ὅς ἄμ ἀπλῶσαι πλὴν γυναικᾶ αὐτοῦ
 λότῳ αὐτῆ ἀποσάσομ. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν,
 ὅτι ὅς ἄμ ἀπολύσει τὴν γυναικᾶ αὐτοῦ, πῶς
 κτὸς λόγος πορνείας ποίῃ αὐτὴν μοιχεύσῃ.
 Ἐἰς ἄμ ἀπλευρῶν γαμήσει, μοιχεύσῃ.
 πάλιν ἠκούσατε, ὅτι ἐξῆθη τοῖς ἀρχαίοις,
 οὐκ ἐπιορκήσῃς. ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ
 τοὺς ὀρκους σου. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁ/
 μόσα ὅλας, μὴ τε ἔν τῷ ὕδατι, ὅτι θρό/
 νος ὄβριμ τῶ θεοῦ, μή τε ἔν τῇ γῆ, ὅτι ὕπο/
 πόδιον

aut occiderit, obnoxius erit iudicio. At
 ego dico uobis, quod ois q irascitur fratri
 suo temere, obnoxius erit iudicio. Qui/
 cumq; uero dixerit fratri suo raca, obnoxí/
 us erit cócilio. Quisq; aut dixerit fatue,
 tenebit ad gehēnā ignis. Itaq; si obtule/
 ris munus tuū. ad arā, & illic recordatus
 fueris, quod frater tuus habet aliqd aduer/
 sum te, relinque illic munus tuū corā alta/
 ri, & abi, prius recóclieris fratri tuo, & tū
 uenientiā offer munus tuū. Habeto bene
 uolentiā cū aduersario tuo cito, dū es in
 uia cū illo, ne qñ te tradat aduersarius iu/
 dici, & iudex te tradat ministro, & in car/
 cerem cóñciaris. Amen dico tibi, nō exi/
 bis illinc, donec psolueris extremū qua/
 drantem. Audistis quod dictū fuerit an/
 tiquis, nō adulteraberis. At ego dico uo/
 bis, quod ois q aspexerit uxore alterius,
 ad cócupiscendū eam, iam adulteriū cū
 ea cómisit in corde suo. Quod si oculus
 tuus dexter obstaculo tibi fuerit, erue il/
 lum, & abijce abs te. Expedit enim tibi,
 ut pereat unū membroꝝ tuorū, & nō to/
 tum corpus tuū cóñciatur in gehēna. Et
 si dextera tua manus obstiterit tibi, am/
 puta eam, & proijce abs te. Expedit em̄ ti/
 bi, ut pereat unū mēbroꝝ tuorū, & nō to/
 tum corpus tuū mittat in geēnā. Dictū
 est aut, Quicumq; repudiauerit uxore suā
 det illi libellum diuortij. At ego dico uo/
 bis, quod quisq; repudiauerit uxore suā, nisi
 ob fornicationē, efficit ut illa sit adu/tera,
 & quicumq; repudiatā duxerit, adulte/
 rium cómittit. Rursū audistis, quod di/
 ctum fuerit antiquis, non peierabis, sed
 psolues dño ea q iuraueris. At ego dico
 uobis, ne iuretis omnino, neq; per cœlū,
 quia thronus dei est, neq; per terrā, quia
 scabellum

πῶς δὲ οὐκ ἔστιν ἡ πόλις ποδῶν ἀντὶ, μὴ τε εἰς ἱερο-
 σόλυμα, ὅτι πόλις ἔστιν τοῦ μεγάλου βασι-
 λέως, μὴ τε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁ μῶσῃς, ὅτι οὐ
 δῶσασα ποιῆσαι, μία μὲν τριχὰ λυθικῶν ἢ
 μέλαινα μ. ἔσω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναί, ναί, οὐ
 οὐ. τὸ δὲ πρὶν αὐτῶν τούτων, ἐκ τῆς πονηρῆς ὄψι-
 μησάσατε ὅτι ἐξῆλθεν, ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλ-
 μού, καὶ ὁ δόντα ἀντὶ ὁ δόντος. ἐγὼ δὲ λέγω
 ὑμῖν, μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ, ἀλλ' ὅς τις
 σε ῥαπίσῃ ἐπὶ τὴν δεξιάν σου σιγαθῶνα, ῥῆ-
 ς αὐτῷ ἢ τὴν ἄλλην, ἢ τῷ τῷ δέλομτι
 σοι κριθῶναι ἢ τὸν χιτῶνά σου λαβῆναι, ἢ
 φεῖς αὐτῷ ἢ τὸ ἱμάτιον, ἢ ὅς τις σε ἔγα-
 ρεύσῃ μίλιον ἐμ, ὑπάγε μετ' αὐτῷ δόλο. τῷ αὐ-
 τῷ τισὶ δίδου, ἢ τὸν δέλοντα ἀπὸ σου δα-
 νείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς. ἢ κησάσαι ὅτι ἐξῆ-
 λθεν, ἀγαπήσῃς τὸν πλησίον σου, ἢ μισήσῃς
 τὸν ἐχθρόν σου. ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶ-
 τε τὸν ἐχθρόν σου ὑμῶν, ἐυλογεῖτε τὸν κατα-
 ρωμῶνα ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τὸν μισοῦν-
 τας ὑμῶν, ἢ προσεύχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν ἕως ἡμε-
 ρῶν, ἢ δὲ ἰσχυρῶν ὑμῶν, ὅπως γέ-
 νησθε ἡοίη πατρὸς ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι
 τὸν ἥλιον ἀντὶ ἀνατέλλει ἐπὶ τοὺς πονηροὺς ἢ
 ἀγαθοὺς, ἢ βρέχει ἐπὶ δικαίους ἢ ἀδίκους.
 εἰ μὲν γὰρ ἀγαπήσῃτε τὸν ἀγαπῶντα ὑμῶν,
 τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ ἢ οἱ τελευτῶναι τὸ ἀν-
 τὶ πρὸς σὺν; ἢ εἰ μὲν ἀσπασθῆσθε τὸν ἀδελφόν
 ὑμῶν μόνον, τί πρὶν αὐτῶν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ
 τελευτῶναι οὕτως ποιῶσιν; ἔσεσθε οὖν ὑμῶν τέ-
 λαιοι, ὡς παρὸν τὸ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν οὐρανοῖς,
 τέλειός ἐστιν. προσέχετε δὲ τὴν ἐλεημοσύνην
 ὑμῶν, ἢ πρὶν ἐμ προσδεῖν τῶν ἀνθρώπων,
 πρὸς τὸ θεοθῆναι αὐτοῖς, εἰ δὲ ἐμ γέ μισθὸν οὐκ
 ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν οὐρα-
 νοῖς, ὅτι ἂν οὕτως ποιῆτε ἐλεημοσύνην, μὴ σαλ-
 πίσης ἐμ προσδεῖν σὺν, ὡς πρὸ οἱ ὑποκρίται πρὸς
 σὺν ἐν ταῖς σωασηγαῖς, ἢ ἐν ταῖς εὐχαις,
 ὅπως δόξασθῶσιν ἐν τῷ ἀνθρώπων. ἀμὲν
 λέγω

scabellum est pedū illius, neq; per Hie-
 rosolymam, quoniā ciuitas est magni re-
 gis, neq; per caput tuū iurabis, propte-
 rea quod nō potes unum pilum album,
 aut nigrum facere. Sed erit sermo uester
 est est, non non. Porro quod ultra hæc
 adiungit, ex malo proficiscitur. Audistis
 quod dictū fuerit, oculum pro oculo, &
 dentem pro dente. At ego dico uobis,
 ne resistatis malo, sed quisquis impege-
 rit alapam in dexterā tuā maxillā, obuer-
 te illi & alterā, & ei qui te uelit in ius tra-
 here, ac tunicam tuam tollere, dimitte il-
 li & pallium, & qui te adegerit ad milia-
 rium unum, abito cum illo duo. Peten-
 ti abs te dato. & cupientem mutuum ac-
 cipere, ne auerferis. Audistis quod dictū
 sit. Diliges proximum tuū, & odio habe-
 bis inimicū tuum. At ego dico uobis. Be-
 ne precemini deuouentibus uos, bene
 facite ijs, qui uos odio prosequunt, ora-
 te pro ijs qui ledunt & insectantur uos,
 ut sitis filij patris uestri, qui est in cœlis,
 qui solem suum exoriri finit, super ma-
 los ac bonos, & pluuiam mittit super iu-
 stos & iniustos. Nā si dilexeritis eos, q
 diligunt uos qd' premiū habetis? Nōne
 & publicani idem faciunt? Et si comple-
 xi fueritis fratres uestros tātū, quid exi-
 mium facitis? Nōne & publicani sic fa-
 ciunt? Eritis igitur uos perfecti, quē ad-
 modū pater uester q ē in cœlis, perfect⁹
 est. Attēdite ne eleemosynā uestrā fa-
 ciatis corā hoibus, ut spectemini ab illis.
 Alioqui præmiū non habetis apud pa-
 trem uestrū, qui est in cœlis. Itaq; cū fa-
 cis eleemosynā, ne tubis canat añ te, quē/
 admodū hypocritæ faciūt, i cōciliabulis,
 & in uicis, ut glorificēt ab hoibus. Amē
 dico

λέει ὑμῖν, ἀπέχεσθι τὸ μιῶν ἀντὶ τοῦ
 προῦτος· ἐλεημοσύνη, μὴ γινώτων ἄριστοι
 σε τί ποιῆσιν· δεξιὰ σε, ὅπως ἢ σε ἡ ἐλεημοσύνη
 νῆ ἐν τῷ κρυπτῷ, ἢ ὁ πατήρ σε ὁ βλέπω ἐν
 τῷ κρυπτῷ, καὶ τοῦ ἀποδώσει σοὶ ἐν τῷ φανε
 ρῷ. καὶ ὅταν προσεύχη, ὅπως ἔσῃ ὡς οἱ ὑπο
 κριταί, ὅτι φιλῶσι ἐν ταῖς συναγωγαῖς, ἢ
 ἐν ταῖς ῥωναῖς· ἢ πλατῶν ἐσῶτες προσεχέουσι
 ὅπως ἂν φανῶσι τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ λέγω
 ὑμῖν, ὅτι ἀπέχεσθι τὸ μιῶν ἀντὶ τοῦ ὅτι
 ἂν προσεύχη, εἰσελθε εἰς τὸ ταμίον σου, ἢ κλεί
 σασ τὴν θύραν σου, προσεύξαι τῷ πατρί σου τῷ
 ἐν τῷ κρυπτῷ, καὶ ὁ πατήρ σε ὁ βλέπω ἐν
 τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοὶ ἐν τῷ φανερωθῶ. προσε
 χόμενοι ἔ, μὴ βαπτολογήσκητε, ὡς οἱ ἐθνι
 κοί. δοκῶσιν εἶ, ὅτι ἐν τῇ πρηνολογίᾳ αὐτῶν εἰσα
 κροῦσονται, μὴ ὅπως ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς, οἱ δὲ εἰς
 ὁ πατήρ ὑμῶν, ὡς ἡμεῖς ἔχετε προσεῖ ὑμῶν
 ἀπῆσαι αὐτῶν. οὐτὶς δὲ προσεχέουσι ὑμῖν, πᾶ
 τες ἡμῶν ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἀγαθὸν τὸ
 ὄνομά σου. ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, γεννηθῶ
 τὸ θελήμα σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, ἢ ἐπὶ τῆ γῆς. εἰ
 ἄσπερ ἡμῶν τὸν ἐπιτόσον δὲ ἡμῖν σήμε
 ρον, ἢ ἄσπερ ἡμῖν τὰ ὀφλήματα ἡμῶν, ὡς
 ἢ ἡμεῖς ἐπέμεμεν τῷ ὀφλήταις ἡμῶν, καὶ
 μὴ εἰσενέγκης ἡμῶν εἰς πρηνολογίαν, ἀλλὰ ἔ
 σου ἡμῶν ἀπὸ τῶν πονηρῶν. ὅτι σου ἐστὶ ἡ βα
 σιλεία. Ἐὶ ἡ δάμαρις, Ἐὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰ
 νας ἀμῶν. Εὐὰν εἰ ἀφῆτε τῷ ἀνθρώπῳ τὰ
 ἡμῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν, ἀφήσει ἢ ὑμῖν ὁ πατήρ
 ἡμῶν ὁ οὐρανῶν. ἐὰν ἔ μὴ ἀφῆτε τῷ ἀνθρώπῳ
 τὰ ἡμῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν, οὐδέ ὁ πατήρ ὑμῶν
 ἀφήσει τὰ ἡμῶν ἀπὸ τῶν αὐτῶν. ὅτι εἰ νῆ
 σενῆτε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί σκρυφα
 ποί, ἀφανίζουσι τὸν τῶν προσώπων αὐτῶν, ὅ
 πως φανῶσι τῷ ἀνθρώπῳ νησεύοντες.
 ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχεσθι τὸ μισ
 θὸν αὐτῶν. σου δὲ νησεύω ἀλαλαῖ σου τῆ
 κεφαλῆ, καὶ τὸ προσώπῳ σου νῆσαι
 ὅπως,

dico uobis habent mercedem suam. Cæ
 terū cū tu facies eleemosynā, nesciat si
 nistra tua, quod facit dextera tua, ut sit
 tua eleemosyna i occulto, & pater tu⁹ q
 uidet in occulto, ipse reddet tibi in pro
 patulo. Et cum oraueris, non eris quem
 admodum hypocritæ. Nam illi solēt in
 conciliabulis & in angulis plateaz, stan
 tes orare, ut conspicui sint hominibus.
 Amen dico uobis, quod habent merce
 dem suam. Tu uero cum oras, introito
 in conclauē tuā, & occluso ostio tuo, ora
 patrē tuū q est i occulto, & pater tu⁹ q uī
 det in occulto, persoluet tibi in propa
 tulo. Vex orantes, ne sitis multiloq, sicut
 ethnici. Putant em fore, ut in multiloqo
 suo exaudiant. Ne igit efficiamini si
 miles illis. Nouit enim pater uester, qui
 bus rebus opus sit uobis, priusq̄ petat
 tis ab illo. Ad hunc ergo modum orate
 uos. Pater noster, qui es in celis, sanctifi
 cetur nomen tuū. Veniat regnū tuū, fiat
 uoluntas tua, quemadmodū in caelo, sic
 etiam ia terra. Panē nostrum quotidiana
 num da nobis hodie, & remittito nobis
 debita nostra, sicut & nos remittimus de
 bitoribus nostris. Et ne inducas nos in
 tentationē. Sed libera nos a malo, quia
 tuum est regnum, & potentia & gloria,
 in sæcula sæculorum. Amen. Proinde,
 si remisieritis hoibus errata sua, remittet
 & uobis pater uester cœlestis. Q̄ si nō
 remisieritis hominibus errata sua, nec pa
 ter uester remittet errata uestra. Porro
 cū ieiunaueritis, ne sitis ueluti hypocritæ
 tetrici. Obscurāt em facies suas, quo per
 spiciū sit hoibus ipsos ieiunare. Amē di
 co uobis habēt mercedē suā. Tu uero cū
 ieiunas, unge caput tuū, & faciē tuā laua,
 ne conspicuū

ὅπως μὴ φανερῆς τῆς ἀνθρώποις κησένωμ, ἀλλὰ ἡθεὶ πατρὶ σου, ἡθεὶ ἐν ἡθεὶ κρυπτή, καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν ἡθεὶ κρυπτή, ἄκουσθαι σοι ἐν ἡθεὶ φανερῶ. μὴ θησαυρίζετε ἐν ἡμῆθι θησαυρούς ἐπι γῆς, ὅπου σὴς κηλῆ βρωσὶς ἀφανίζει, καὶ ὅπου κληπτὰ διορίσασθαι, κηλῆ κληπτῶσιν. ἠθῆσαυρίζετε δὲ ἐν ἡμῆθι θησαυρούς ἐν οὐρανῶ, ὅπου, ὅπου σὴς, ὅπου βρωσὶς ἀφανίζει, καὶ ὅπου κληπτὰ οὐ διορίσασθαι, ὅπου δὲ κληπτῶσιν. ὅπως γὰρ ὅσιν ὁ θησαυρὸς ἐν ἡμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ἡμῶν.

Ὁ λύχνος τῶ σώματός ἐστὶν ὁ ὀφθαλμὸς, ἂν ὁ ὀφθαλμὸς σου ἀπλῶς ἦ, ὅλορον τὸ σῶμα σου φωταίνον ἔσται. ἂν ὁ ὀφθαλμὸς σου κηρῶς ἦ, ὅλορον τὸ σῶμα σου σκοτινὸν ἔσται. εἰ ὅπου δὲ φῶς δὲ ἐν σοὶ σκότος ἐστὶν, τὸ σκότος πόσορον; ὁ δὲ εἰς δάματα οὐκ ἐπι κηρῶσιν ἐπι λυθῶν, ἢ γὰρ τὸ ἐν ἡμῶσιν ἐπεφροσὶ ἀγαπήσει, ἢ ἐν ὅσιν ἀνθῆξεται, κηλῆ τῶ ἐτέρον καταφρονήσει, ὅπου δάματα θεῶσιν ἐπι λυθῶν καὶ μαμωνᾶ. δὲ τῶ τούτῳ λέγει ἡμῆθι, μὴ μεριμνᾶτε τῆ ψυχῆ ἡμῶν τί φάγητε, ἢ τί πίετε, μὴ δὲ ἡθεὶ σῶματι ἡμῶν τί ἐπι δύσησθε. ὅπου ἡ ψυχὴ κληρῶσιν ἐστὶν ἐπι τρωφῆς; κηλῆ τὸ σῶμα τῶ ἐπι δάματος, ἐπι βλάπτει ἐπι τὰ πετανὰ τῶ οὐρανοῦ, ὅπου οὐκ ἐπι φροσὶν, ὅπου δὲ σπᾶγονοσιν ἐπι ἀποθήκασ, κηλῆ ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ οὐράνιος, τρέφει αὐτὰ. ὅπου ἢ ἡμῶσιν μεριμνῶν, δάματα προοιδῶσιν ἐπι πῶ ἡλικία, ἢ αὐτῶ κηλῶσιν ἡμῶσιν, κηλῆ ἐπι ἐπι δάματα τῶ μεριμνᾶτε, κατὰ μᾶθετε τὰ κηρῶσιν τῶ ἀγροῦ, πῶσιν ἀνῆσθαι, ὅπου κοπιᾶ, ὅπου δὲ νῆσθαι. λέγει δὲ ἡμῆθι, ὅπου οὐδὲ σολομῶν ἐν πᾶσιν τῶ δόξῆ αὐτῶ περιεβάλετο ὡς ἐπι τῶσιν, ἐπι τῶ κηρῶσιν τῶ ἀγροῦ σῆμερον ὅπου τῶσιν, καὶ ἀνῆσθαι ἐπι κληρῶσιν βαλλομένωσιν, ὅπου δὲ οὐκ ἐπι μεριμνῶσιν, ὅπου πῶσιν μεριμνῶσιν ἐπι

ne conspicuum sit hoibus te ieiunare, sed patri tuo, qui est in occulto, & pater tuus q uidet in abdito, reddet tibi in p/ patulo. Ne reponatis uobis thesauros i terra, ubi erugo & tineas corrūpit, & ubi fures pfodiūt, ac furantur. Sed recōdite uobis thesauros i caelo, ubi neq; erugo neq; tineas corrumpit, & ubi fures nō pfodiunt, neq; furātur. Nā ubi fuerit thesaurus uester, illic erit & cor uestrū. Lucerna corporis est oculus. Si igit oculus tu⁹ simplex fuerit, totū corpus tuū lucidū erit. Q² si oculus tu⁹ malus fuerit, totū corpus tuū tenebrōsū erit. Ergo si lumē qd' est i uobis, tenebræ sūt, ipse tenebræ quātæ erūt? Nemo potest duob⁹ dominis seruire. Aut em̄ hunc habebit odio, & alterū illum diliget, aut huic adhaerebit, & alterū illum negliget. Nō potestis deo seruire & māmonæ. Propterea dico uobis, ne sitis solliciti uitæ uestræ, quid esuri sitis, aut bibituri, neq; corpori uestro, quibus indumentis usuri. Nonne aia pluris est, quā cib⁹, & corpus quā indumentū. Vertite oculos ad uolatilia caeli, quia non serunt neq; metunt, neq; conuehūt in horrea, & pater uester caelestis alit illa. Nonne uos longe p̄cellitis illa? Quis autem ex uobis sollicitus cogitando, potest addere ad staturam suam cubitum unum? ac de indumento quid solliciti estis? Cognoscite lilia agri, quomodo crescant. Nō laborant, neq; nent. Attñ dico uobis, ne Solomōnē quidē in uniuersa gloria sua, sic amictū fuisse, ut unū ex his q; si gramē agri, qd' hodie cū sit, cras in cibano mittitur, de⁹ sic uestit, an nō mltō magis uobis id faciet, o pusillæ fidei? ne sitis igit solliciti dicentes

γοσις

γοντες. τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα. πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ. οἷοδε γὰρ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐρανίου, ὅτι ζητεῖτε τούτων ἀνάμνησιν. ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προσεθήσεται ὑμῖν. μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν ἄρτιον, ἢ γὰρ ἄρτιον, μεριμνήσει ἑαυτῆς, ἀρεκετὸν τῆν ἡμέραν ἢ κακία αὐτῆς. μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε, ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε. καὶ ἐν ᾧ μέτρω μετρεῖτε, μετρηθήσεσθε ὑμῖν. τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν ᾧ ὀφθαλμῶν τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ ἐν ᾧ ὁ ὀφθαλμῶν σου, καὶ οὐ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν ᾧ ὀφθαλμῶν σου, ἅφεις ἐκβαλλῶ τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοῦ ἢ δοκὸς ἐν ᾧ ὀφθαλμῶν σου, ὑποκριτὰ, ἐκβαλλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλλῶν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. μὴ δῶτε τὸ ἄγιον τοῖς κυσί. μὴ δὲ βάλλετε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσί. αὐτῶν, καὶ σφαγῆντες ξήξωσιν ὑμᾶς. αἰτήτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν. ζητεῖτε, καὶ ἐρηθήσεται, κρούετε καὶ ἀνοίγησεται ὑμῖν. πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν, λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν ἐνρίσκει, καὶ ᾧ κρούοντι ἀνοίγησεται. ἢ τίς ἐστιν ἄλλο ὑμῶν ἀνθρώπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ ἦος αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; καὶ ἐὰν ἰχθῦν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιον ἐπιδώσῃ αὐτῷ; εἰ οὐκ ὑμῖς πονηροὶ ὄντες, οἷοδα ἵνα δώματα ἀγαθὰ διδώται τοῖς τέκνοις ὑμῶν πόσω μᾶλλον ὁ πατήρ ὑμῶν, ὃ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσῃ ἀγαθὰ τοῖς αἰτήσαν αὐτὸν; πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς. οὐτός γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ ὁ προφήτης. ἐισέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης, ὅτι πλατεία ἢ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἢ

cetes. Quid edemus aut quid bibemus, aut quibus operiemur? Nam omnia ista, gentes exquirunt. Nouit enim pater uester cœlestis, quod opus habeatis, his oibus. Sed quaerite primum regnū dei, & iusticiam eius, & hæc omnia adhićentur uobis. Ne sitis igitur solliciti in crastinum, nam crastinus dies curam habebit sui/ ipsius, sufficit sua diei afflictio. Nolite iudicare, ne iudicemini, in quo enim iudicio iudicatis, in eo iudicabimini, & in qua mensura metimini, in ea metietur uobis alij. Cur autem uidēs festucam, quæ est in oculo fratris tui, trabem autē quæ est in oculo tuo, nō animaduertis? Aut quomō dicis fratri tuo, sine eximā festucam ex oculo tuo & ecce trabes est in oculo tuo? Hypocrita, exime prius trabem ex oculo tuo, & tū perspicies, ut eximas festucam ex oculo fratris tui. Ne detis quod sanctum est canibus, ne proieceritis margaritas uestras, ante porcos, ne quando hi conculcent eas pedibus suis, & illi uersi lacerent uos. Petite & dabitur uobis, quaerite, & inuenietis, pulsate, & aperietur uobis. Omnis enim qui petit accipit, & omnis qui quaerit inuenit, & pulsanti aperietur. An quisquam est uestrum homo, qui si filius eius perierit panem, lapidem daturus sit illi? Aut si piscem petierit, num serpentem addet illi? Si uos igitur cum sitis mali, nostis dona bona dare filijs uestris, quāto magis pater uester, qui est in cœlis dabit bona, si postuletis ab illo? Omnia igitur quaecunq; uolueritis, ut faciant uobis homines, sic & uos facite illis. Hæc enim est lex, & propheta. Introite per arctam portā, quā lata est porta, & spacio-

VII

B la uia

ρος ἢ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα εἰς πλὴν ἀπώλειαν,
καὶ πολλοὶ εἰσιμ οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς.
ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ τὸ τελευτῆμα ἢ ὁδὸς, ἢ
ἀπάγουσα εἰς πλὴν ζωῆς, καὶ ὀλίγοι εἰσιμ
οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν. προσέχετε δὲ ἀπὸ
τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵ τινες ἐρχονται πρὸς
ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασιμ ποροβάτων, ἔσωθεν
δέ εἰσιμ, λύκοι ἄρπαγες. ἀπὸ τῶν καρ-
πῶν αὐτῶν ἐπιγνώσαθε αὐτοὺς. μή τι
συλλέγουσιμ ἀπὸ ἀκαρπῶν σαφολῆς; ἢ
ἀπὸ θριβύλων σῦκα; οὕτως πᾶρ δ' ἴμ-
δορὸν ἀγαθόν, καρπὸν καλόν ποιῆ. τὸ
δὲ σαπρὸν δ' ἐμδορὸν, καρπὸν πορονοῦσ
ποιῆ. οὐ δ' ἰσχυρὸν δ' ἐμδορὸν ἀγαθόν καρπὸν
πορονοῦσ ποιῆ. οὐδὲ δ' ἐμδορὸν σαπρὸν καρ-
πὸν καλόν ποιῆ. πᾶρ δ' ἐμδορὸν μὴ ποι-
εῶν καρπὸν καλόν, ἐκκόπεται, καὶ εἰς πῦρ
βάλλεται. ἄρα ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν
ἐπιγνώσαθε αὐτοὺς. οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι
κύριε, κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῆς
οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὰ βέλγημα τῆς πατρὸς μου
τῆς ἐν οὐρανοῖς. πολλοὶ ἐρῶσίν μοι ἐν κεί-
μῃ τῇ ἡμέρᾳ, κύριε κύριε, οὐ τῶν σῶν ὀνόματι προ-
εφητέυσσαμεν; καὶ τῶν σῶν ὀνόματι δαιμόνια
ἐξέβλομεν; καὶ τῶν σῶν ὀνόματι δυνάμεις
πολλὰς ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογή-
σω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἐγίνωκ ὑμᾶς. ἀ-
ποχωρεῖτε ἀπὸ ἐμοῦ, οἱ ἐργαζόμενοι πλὴν ἀ-
νομίαν. πᾶρ εἰς οὗσ τις ἀκούσ μου τοὺς λό-
γους τούτους, καὶ ποιῆ αὐτοὺς, ὁμοιωσῶ αὐ-
τὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ. οὗσ τις ὠκοδόμησεν τὴν
δικίαν αὐτῆ ἐπὶ τῇ πέτρᾳ, καὶ κατέβη ἢ βρο-
χῆ, καὶ ἄλθοι οἱ ποταμοί, οὐ ἐκνευσαν οἱ ἄ-
νομοι καὶ προσέπιεσαν τῇ δικίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ
ἐπεσερ. Τίθεμελίωσ ἔπι τῇ πέτρᾳ. καὶ
πᾶρ ὁ ἀκούωρ μου τοὺς λόγους τούτους,
καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς, ὁμωθησεται ἀνδρὶ μω-
ρῶ. οὗσ τις ὠκοδόμησεν τὴν δικίαν αὐτῆ ἐπὶ τῇ
ἄμμων, καὶ κατέβη ἢ εροχῆ, καὶ ἄλθοι οἱ ποταμοί
καὶ ἐκνευσαν

fa uia quæ abducit in exitium, & multi
sunt qui ingrediuntur per illam. Quo/
niam angusta est porta, & stricta uia,
quæ abducit ad uitam, & pauci sunt,
qui inueniunt illam. Attendite a pseu/
do prophetis, qui ueniunt ad uos, in
uestimentis ouium, sed intrinsecus sunt
lupi rapaces. A fructibus ipsorum co/
gnoscetis eos. Num colligunt de spinis
uiam? aut de tribulis ficus? Sic omnis
arbor bona, fructus bonos facit. Pu/
tris autem arbor, fructus malos facit.
Non potest arbor bona, fructus malos
facere. neq; arbor putris, fructus bo/
nos facere. Omnis arbor, quæ non fa/
cit fructū bonum, exciditur, & in ignem
conicitur. Igitur ex fructibus ipsorum, co/
gnoscetis eos. Non oīs is qui dicit mihi
domine, domine, introibit in regnum
cælorum, sed qui fecerit uoluntatem pa/
tris mei, qui in cælis est. Multi dicent
mihi in illo die. Domine, domine. Non/
ne in nomine tuo prophetauimus, & in
nomine tuo demonia ciccimus? & in
nomine tuo multas uirtutes fecimus?
Actum confitebor illis, nunquam no/
uī uos. Discedite a me, qui operamini
iniquitatem. Omnis enim qui audit
ex me sermones hos, & facit eos, ad simi/
labo illum uiro prudenti, qui ædificauit
domum suam super petram, & descen/
dit hynder, & uenerunt flumina, & fla/
uerunt uenti, & irruerunt in domum
illam, & non est prostrata. Fundata em̄
fuerat super petram, & omnis qui audit
a me sermones hos, & non facit eos,
assimilabitur uiro fatuo, qui ædificauit
domum suam super harenam, & descen/
dit hynder, & uenerunt flumina, &
flauerunt

